

Poštnina plačana v gotovini.

Naročnina

znaša letno 30 Din, polletno 15 Din,
— za inozemstvo letno 60 Din.

Posamezna šte. 1 Din

UREDNIŠTVO — UPRAVA: pri g.
Benko nar. poslancu v M. Soboti
telefon številka 8.

Štev. rač. poštne hran. 12.549

Izhaja vsako nedeljo

MURSKA KRAJINA

Tednik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Cena oglasov

Na oglasni strani; cela stran 500
Din, pol strani 300 Din. — Cena
malim oglašom do 30 besed 10 Din,
vsaka beseda več 1 Din. — Med
tekstom vsaki oglas 15% dražji.
Pri večkratnem oglaševanju popust.

UREDNIŠTVO in UPRAVA
v Murski Soboti.

Rokopisi se ne vračajo

III. LETO

Murska Sobota, 17. junija 1934.

ŠTEV. 25

Prekmurski javnosti.

Ko se bliža petnajsta obletnica Slovenske Krajine in prekmurski akademiki delamo bilanco o gospodarskem, socialnem, kulturnem in nacionalnem napredku naših razmer v novi državi, moramo z grenkostjo v srcu ugotoviti, da te razmere niso take, kakor bi po petnajstletnem razvoju morale biti. Med onimi činjenicami, ki so ovirale in kljub varljivim navedbam ovirajo še danes napredek našega ljudstva, je poleg nezadostne izpolnitve pričakovanja ljudskih mas po kruhu, glavna ovira pomanjkanja možnosti, da si pridobi mladina iz najširših plasti ljudstva višjo izobrazbo, to je, v prvi vrsti pomanjkanje popolne gimnazije v Soboti.

Stvarnih argumentov proti vzpostavitvi popolne gimnazije v Soboti ni. Tehnični argumenti, da se gimnazija izpopolni, pa so:

1) voditelji prekmurskega ljudstva so v svojem, budimpeštanski vladi naslovljenem programu januarja 1919 zahtevali med drugim popolno slovensko gimnazijo z izrecnim poudarkom, da bodo pri tej zahtevi vztrajali tudi v slučaju, če pripade dežela kraljevini SHS.

2) popolno gimnazijo v Monoštru, ki raznaroduje zadnje ostanke našega življa, vzdržujejo madžarske oblasti kljub pičlemu številu učencev, samo zaradi obmejne položaja.

3) gimnazija v Soboti je bila ustanovljena zaradi nujne potrebe po protiteži madžarskemu vplivu, da tvori most, ki naj odstranjuje prepad med Prekmurjem in ostalo Slovenijo. Ta prepad se po petnajstih letih še ni odpravil, madžarska ekspanzivnost pa stalno narašča.

4) vsled svoje posebne zgodovine, posebnih razmer in deleža, ki ga mora doprinesiti slovenstvu, potrebuje Prekmurje svojo lastno, domačo izobrazbenstvo, ki edino lahko razume njegove posebne potrebe, za katere so „prišleki“ pokazali premalo razumevanja. Tako domače izobrazbenstvo pa lahko dobi Prekmurje le od lastne popolne gimnazije. Izmed vseh gimnazijskih okolišev v Sloveniji pa ima sobočki najmanjši procent izobrazbenstva. (L. 1933 je prišel en učenec na 523 ljudi.) O nadprodukciji inteligence torej ni govora, ampak obratno.

5) Sobočka gimnazija ne more ostati okrnjena, ker ji pripada okoliš, katerega število prebivalstva (125.713)

prekaša število prebivalstva v okoliših: Novo mesto, Ptuj, Kočevje, Kranj (105.605, 71.013, 48.165, 95.517).

6) Sobotica je preveč oddaljena od gimnazij v Sloveniji. Razdalja Ptuj—Sobota znaša 51 km, Sobotica—Maribor 99 km, nasprotno pa znaša recimo Ptuj—Maribor 38 km. Revščina širokih slojev onemogoča večini študij na gimnazijah v Sloveniji, favorizira ga pa na gimnaziji v Soboti, kamor lahko hodijo učenci bodisi peš, bodisi s kolesi, z druge strani je pa prav Sobotica glede preživljanja dijaštva najcenejše izmed slovenskih mest.

7) Šolanje izven Prekmurja je neprimerno dražje, kot v domači pokrajini. Revnejši starši — torej velika večina ljudstva — potemtakem ne bi mogli svojih otrok šolati. Srednješolska izobrazba bi bila na ta način v Prekmurju omejena na otroke bogatejših staršev. Nedosegljiva pa bi bila za najnadarjenejše otroke iz plasti zdravega kmetijskega ljudstva.

Število učencev za višje razrede je bilo spočetka nizko pač zaradi mladosti zavoda, ko pa je narastlo, so začeli gimnazijo že ukinjati. Danes pa število dijakov v nižjih razredih daleč prekaša zakonske predpise za otvoritev višjih razredov.

9) Prekmurje spada med najgostejše naseljene kraje v državi (100 na km²). Zemlja jih vseh prehraniti ne more; jasno je torej, da se mora znaten del mladine posvetiti poklicem, ki zahtevajo srednješolsko izobrazbo in je politika nasilnega pridrževanja naraščaja na grudi odločno zmotna.

10) Davčni ključ za Prekmurje je v razmerju z ostalo Slovenijo izredno neugoden; v obliki davkov se odteka ogromne množine denarja od nas. Če bodo morali prekmurski dijaki hoditi v šole izven Prekmurja, se ta odtok denarja s tem še veliko bolj poveča.

Vsi dosedanja poizkusi, da se popolna gimnazija v Soboti vzpostavi, so morali, torej kljub popolni upravičenosti Prekmurja do tega zanj najvišjega kulturnega zavoda, ostati brezuspešni. Dejstvo je, da so pri mnogih izmed teh poizkusov, zlasti po l. 1930 igrali postranski nameni in osebne ambicije preveliko vlogo in včasih celo odločali o usodi gimnazije ter s tem našemu ljudstvu v največjo škodo omalovaževali njeno zgodovinsko poslanstvo. Prekmurju nihče ne more jamčiti, da se prizadevanja za gimnazijo tudi v bodoče ne

bodo izjalovila in če bodo uspela, da popolna gimnazija ne bo igračka v krempljih nasprotujočih se sil, kakor je to že bila. Zato je KPA, izhajajoč iz gornjih argumentov in po načelu, da je gimnazija last vsega prekmurskega ljudstva, vseh razredov in vseh svetovnonazorskih grupacij in vsem v enaki meri nepogrešljiva nacionalna, kulturna, gospodarska in socialna nujnost, sklenil, da izroči vprašanje popolne gimnazije najširšemu forumu, prekmurskemu ljudstvu, ki naj se samo izreče za svojo pravico.

Za Klub Prekmurskih Akademikov:

TIVADAR JOŽEF cand. phil.
tajnik kluba.

ŠKERLAK VLADIMIR abs. iur.
predsednik kluba.

Za akcijski odsek:

ŠAVLI ANDREJ
delegat učit. društva za srez Sobotica.

TIVADAR JOŽEF
načelnik.

GUMILAR FRANC
delegat učit. društva za srez Lendava.

POLITIKA

Češkoslovaška in Rumunija sta po zaključku pogajanj v stalnem svetu Male antante priznali Sovjetsko unijo, čemur sledi vpostavitve diplomatskih odnosov med imenovanimi državami.

Konferenca Male antante bo od 18. do 20. t. m. v Bukarešti. Tokrat bodo zunanji ministri obravnavali zgolj o političnih zadevah. Zasedanje sveta bo tem večjega pomena, ker bo prispel baš ob njegovem zaključku v Bukarešto, francoski zunanji minister Barthou.

Trgovinska pogajanja med našo državo in Grčijo so se pričela v Beogradu. Gre za revizijo trgovinske pogodbe, ki poteče 1. julija.

Hitler in Mussolini se bosta sestala v Benetkah, da se dogovorita o nadaljni akciji na razorožitveni konferenci. Italijani s konferenco v Ženevi niso nič kaj zadovoljni, ker jim pač ne teče voda na njihov mlin. V zadnjem času, ko je bil svet malone že prepričan, da so se francosko-angleški odnosi znatno oslabili, se na seji glavnega odbora razorožitvene konference ni pokazalo samo ponovno čvrsto prijateljstvo obeh narodov, marveč se je znova vzpostavila mogočna francosko—angleško—ameriška fronta. Kdo bi se torej čudil če vabi Mussolini Hitlerja v posete!

Na bivšega nemškega kancelerja dr. Brüninga je bil izvršen atentat. Neki narodni socialist je oddal nanj enajst strelcev, ki ga pa na čudovit način niso zadeli. Ta atentat je dr. Brüninga tako pretresel, da name-

Akcija se izvrši v sledečih tednih in sicer tako, da zberejo akademiki in učitelji podpise vseh prekmurskih družin v tri knjige, izmed katerih izroči eno Nj. Vel. kralju, drugo Ministrstvu prosvete, tretjo pa si obdrži klub za svoj arhiv.

Prekmursko učiteljstvo se je povabilu k sodelovanju z razumevanjem odzvalo in poslalo v akcijski odsek delegata za sobočki in lendavski srez.

Prosimo vso prekmursko javnost, da akcijo z vsemi svojimi močmi podpre in ji tako pripomore do uspeha.

rava zapustiti Nemčijo in odpotovati v Anglijo.

Narodna skupščina se je po daljšem odmoru pred dnevi sestala. Skoro vso sejo so izpolnile interpelacije. Vlada je predložila tudi celovrsto važnih zakonov, med njimi zakon o mestnih občinah, ter v zadnjem času sklenjene trgovinske pogodbe. Vse kaže, da bo zasedanje skupščine trajalo delj časa.

Med Turčijo in našo državo se bodo pričela prihodnji teden trgovinska pogajanja.

Turški zunanji minister, ki je iz Ženeve potoval skozi Beograd, je izjavil novinarjem: „Mi na Balkanu smo mnogo srečnejši, nego zapadna Evropa, kajti nad Balkanom ni več nobenih oblakov.“ V Sofiji se je sestel z bolgarskim zunanjim ministrom, s katerim je imel važne politične razgovore, posebno kar se tiče vstopa Bolgarije v balkansko zvezo.

Mednarodno zborovanje za kmetijstvo se vrši v Budimpešti. Nanj so povabljeni zastopniki kmetijskih društev iz vseh držav. Tudi naša država je poslala na kongres večje zastopstvo.

Američani se oborožujejo ter zlasti izpopolnjujejo svoje letalstvo. Te dni bodo začele ameriške tvornice graditi 225 vojnih letal, ki bodo stala 40 milijonov dolarjev. V dveh ali treh mesecih bodo zgradili še nadaljnjih 200 letal.

Kmetje so se uprli v Španiji in je prišlo do hudih spopadov med orožniki in uporniki, kiso bili oboroženi

s kmetiskim orodjem, deloma tudi z revolverji. Te nemire so izrabili neznanzi, ki so ubili generala Berenguer, brata zadnjega min. predsednika. Nemire so povzročili socialisti.

V Romuniji bodo izpremenili ustavo, po kateri bi se zmanjšalo število senatorjev in poslancev in velikih županstev ter poenostavila uprava.

Nemški minister za propagando dr. Göbbels namerava obiskati Varšavo. Pristaši socialne demokracije in židovske organizacije na Poljskem pa se pripravljajo, da mu zagrenijo bivanje na poljskih tleh ter hočejo prirediti demonstracije.

Iz Avstrije prihajajo vedno bolj obupna pogajanja. Hitlerjevci so na delu z dinamitom ter so v zadnjem času pognali v zrak več železniških mostov, pokvarili proge in poškodovali skoro vsa luška pristanišča ob Donavi. Vlada je sklenila, da bo energično nastopila proti zločincem, ki ogrožajo varnost mirnih državljanov. Vsak, pa tudi najmanjši prestop, bo kaznovan s smrtjo. Kmetje so se ponudili, da brez odškodnine strazijo železniške proge in mostove. Prebivalstvo je silno vznemirjeno in s strahom gleda v bodočnost, kar ima za posledico, da ljudje na debelo kupujejo živila, obleko in razne druge potrebščine. Cene so se začele naglo dvigati, radi tega je finančni minister znižal uvozno carino za moko in žito, da prepreči nadaljni porast cen. Kmetje so radi tega silno nezadovoljni.

Naš zunanji minister Bogoljub Jevtić je prispel v Pariz, kjer je bil sprejet od najvidnejših francoskih politikov, s katerimi je imel važne politične razgovore. Posebno pozornost se je posvetila italjanski politiki v Srednji Evropi, v zvezi z rimskim gospodarskim sporazumom med Italijo, Avstrijo in Madžarsko. Vse časopise in vsa politična javnost zavezniške Francije sta pozdravila našega zunanjega ministra z velikimi simpatijami in dolgo že niso pariški listi pisali o nobenem inozemskem državljanu toliko in tako pristržno kot baš sedaj. Ob tej priliki se je pokazalo, da uživa g. Jevtić v francoskih političnih krogih veliko zaupanje in spoštovanje.

Javni shodi Jug. narodne stranke. ŠALOVCI.

Zavedni Šalovčani smo radovedno pričakovali shod opozicijske stranke, ki je bil napovedan 10. t. m. točno ob 7. uri zjutraj. Ob določeni uri smo se podali nekateri na zborovalni prostor in to iz radovednosti, kolika bo udeležba na tem shodu. Toda nismo našli še nobene osebe na dotičnem prostoru, iz česar smo sklepali, kar se je tudi pokazalo, da baš ni vladalo veliko navdušenje za ta shod. Počasi so se počeli zbirati ljudje, večinoma iz radovednosti. Poslušalci so se takoj v začetku razdelili na dve skupini. Manjša skupina je predstavljala opozicijsko stranko z nekaterimi pristaši, s katere so se posebno zrcalili dve svetli zvezdi in to gg. Zupanek Viljem, bivši župan in Štefanec Franc, gostilničar, ki je bil svojočasno odlikovan s zlato kolajno za državljanske zasluge. Omenjena dva sta zbrala okrog sebe nekaj pristašev, ki so bili pri zadnjih občinskih volitvah poraženi.

Uvodno besedo je podal g. Jankec Horvat, notarski kandidat v notarski pisarni gospoda notarja Kodra iz Murske Sobotice. On je pozdravil došle gospode v imenu prebivalstva. Med pozdravom so se vršili medkllici, češ, da ni upravičen pozdravljati v imenu prebivalstva, ker ni nikak zastopnik tukajšnjega ljudstva in v imenu teh par svojih pristašev pa ni upravičen govoriti v imenu nas drugih. Med njegovim govorom so se čuli ponovni medkllici tako, da je moral svoj govor končati in predati besedo gosp. Dr. Metikošu, kateri je istotako prejemal medkllice in se ga je oviralo govoriti tako, da poslušalci sploh niso razumeli. Govoril je tudi gosp. Perko, bivši avstrijski podpolkovnik, ki je ravno tako bil oviran pri govoru z medkllici. V teku vseh govorov se je razpoloženje tako razleglo, da so bili vsi poslušalci en sam govornik, torej govorili so vsi in kričali. Med tem govorom pa je zafrcalo po zraku tudi nekaj gnilih jajc, kar je dalo končno še duška razpoloženju tako, da so nekateri sploh zapustili zborovalni prostor in odšli domov.

Na koncu je prevzel besedo mizarski mojster g. Šafran iz Murske Sobotice, katerega ljudstvo pozna še iz njegovih nastopov v Čakovcu od koder je bil pregnan, nakar se je naselil v Murski Soboti. Takoj v začetku njegovega govora je nastal strašen hrup in mnogi medkllici so pričali, da govornik ni baš čisljan med ljudstvom, ki je ogorčeno klicalo: „Dol z njim! Boljših ljudi nam niste mogli pripeljati, takih ne rabimo, vzemite si jih nazaj seboj, od koder ste prišli.“

(Op. red.) [Res poznamo dobro gospoda Šafrana iz opisa čakovske zgodovine, kjer se je v času preobrata udeleževal kot komunistični voditelj in kot tak pustil v Čakovcu lepe spomine. Priporočali bi mu, da bi poskusil zborovati tudi v Čakovcu, kje ga ljudje bolje poznajo in mu bodo mogoče bolj verjeli, ker pač za njega in njegove politične nastope v Prekmurju niso prava tla.] Izkazali sta se še in osvajali nekako odobravanje dve polsvetli zvezdi in to gg. finančna preglednika iz Šalovca, katere sta sicer molčala, toda dokazovala, da odobravana načela opozicijske stranke.

Za to zborovanje so se vršile že ves teden, posebno pa zadnje dni, izvanredno velike agitacije od strani teh dveh svetlih zvezd, kljub temu pa niso dosegli nobenega uspeha in ako bi bila večina poslušalcev na njihovi strani, ne bi dosegli niti števila padeset. Naj torej vidijo gospodje, da jih naše ljudstvo ne mara in njih nastope ne odobrava, ker so isti bili mnogokrat na škodo, posebno takrat, ko so črnili naše ljudstvo pri političnih oblastih, kar jim je doprinalo zaupanje in odlikovanje.

Gospodu Jankecu Horvatu bi pa priporočali naj se ne smuče mnogo okoli nas. V Šalovcih žal nimamo lepih deklet in ako bi jih prav imeli, potem bi se ga še bolj izogibali kot večnega ženitvenega kandidata, ki se kar s kolesom odpelje v Ameriko.

GORNJI PETROVCI.

Dne 10. t. m. se je vršil pri nas shod Jugoslovanske narodne stranke okrog 9. ure, ko prihaja naše ljudstvo k božji službi pa tudi po opravilih v občinski urad in drugih poslih, zakar sedaj med tednom nima dovolj časa. Bilo je torej precej ljudi po število okrog sto, kateri so poslušali govore. Prvi je povzel besedo g. Horvat, ki je napadal stranko JNS, da ne izvršava svoje naloge ter da da-

našnja vlada ni na mestu. Napadal je tudi našega narodnega poslanca češ, da je on kriv teh nizkih cen naše živine in sploh kmetijskih pridelkov.

Nadalje sta govorila neki gg. Dr. Metikoš in Perko, katere sta isto kritizirala vlado in njeno delovanje in obljubila kar pečene golobe in zboljšanje splošnih razmer, ako bodo prišli oni na vlado.

Tudi neki mizar iz Murske Sobotice je govoril, da je hodil po Švici in Bog ve, kje po svetu ter razlagal ljudem nekaj, česar sploh niso razumeli. Ljudje so v splošnem rekli, da z nepoznanimi ljudmi nočejo imeti posla in so jim rekli: „Gospodje, vi ste prišli najbolj radi tega, ker bodo volitve. Vprašamo vas pa, kje ste bili do sedaj?“ Takih obljub smo mi že sili in si jih lahko pridržite za sebe.

GORNJA LENDA VA.

Tudi pri nas se je dne 10. 6. 1934 vršil shod Jugoslovanske Narodne Stranke. Udeležba na shodu je bila, z ozirom na velikost občine in na veliko agitacijo, zelo pičila. Narod je prirediteljem shoda neprestano ugovarjal tako, da so govorniki le težko prišli do besed. Zborovalci so kričali: „Kdo vas je klical sem, ne potrebujemo vas, najprej pokažite uspehe vaših govorov, imamo lastne dobre narodne zastopnike itd.“ Plakate in programe, ki so bili pred dnevi pred shodom po občini nalepljeni in razdeljeni je narod, izvzemši enega krčmarja, vse raztrgal in uničil. Pred odhodom prirediteljev, je Horvat Jankec pozval zborovalce naj se vpišejo v stranko in ker se ni hotel nobeden odzvati, je rekel, da to lahko store v Murski Soboti v njegovi pisarni.

Tako je tudi pri nas nezaželeni shod minul zelo klaverno in upamo, da so prireditelji prišli do prepričanja, da je gorički narod za demagogije nedostopen.

Zahteve našega Prekmurja.

Pod tem naslovom je obelodanila Edinost od 9. 6. 1934 članek, ki je poln sumljivih namigovanj, laži in blatenja gotovih oseb. Pisec je dobro znan hujšak iz Murske Sobotice, ki se pri vsaki priliki zlobno zaletava v narodnega poslanca g. Benka, očita joč mu razna izmišljena dejanja, tako glede izvrševanja poslanskega poklica kakor trgovanja sploh. V odgovor si dovolimo podati stvarne podatke tako, da bo narod o tem na jasnem.

Izvoz živine: Vsak za to sposoben trgovec sme izvažati v kolikor je v stanju zadostiti gotovim predpisom. Trditev, da sme izvažati iz Prekmurja samo tvrtka Benko, je podla laž. Navedbe, da kupuje tvrtka Benko živino ne samo v Prekmurju, nego tudi v Medjimurju, Hrvaški in celo v Vojvodini, so dokaj smešne. Saj je vendar obrtni list veljaven ne le za Prekmurje, nego za vsa država — torej si naj vsak poedinec blagovoli poslužiti svojih pravic. Vsak trgovec kupi tem blago kjer je cenejše in kakšno blago rabi po kvaliteti.

Cena kmečkih pridelkov: Lahko je očitati narodnim poslancem, češ da so oni krivi, da so cene tako nizke. Toda to nezadostuje! Treba je stvarne pojasnitve, da to ni samo pri nas, temveč povsod. Vzrok za to je dovolj, nikakor pa ni temu vzrok edini narodni poslanec Benko, kakor ga pisec podlo označuje, ker on vendar ne odločuje o cenah v državi, torej tudi ne v Prekmurju.

Kakor povsod drugod tako je

tudi v Prekmurju dovoljeno prosto trgovanje z živino. To bi moral pisec že davno znati in ako bi bil pravičen, bi prav gotovo to zahtevo v svojem članku izpustil. Zaletavanje v ureditev kontingenta je hudobno, ker so zato zakonski predpisi, kateri so za vse trgovce enaki. Da danes več trgujejo Zadruga in se istim deli 40%, proizvajalcem 20% vsega kontingenta, je uzakonjeno.

Odprava zaščite carine na industrijske izdelke: Vsakdo čuva svoje gospodarstvo in tako tudi država svojo domačo industrijo. Če se v tujih državah nametava na naše kmečke pridelke velike carine in prometne davke, tako da ti znašajo s stroški kar 50% izkupička, je bedasta misel, da bi naša država pustila uvoziti na svojo škodo vse industrijske izdelke brez carine. G. poslanec je stavil predlog, da naj se opusti carina vsem onim državam, ki naše kmečke pridelke pustijo brez carine uvožiti. Naša vlada bi bila sklenila gotovo te pogodbe ako bi to hotele narediti druge. Kolikor se bi uvozilo industrijskih proizvodov, za isto vrednost bi morali prevzeti naše kmetijske produkte. Žal se bo za to rabilo še nekaj časa, da se to uredi.

Sezonski delavci: Pisec prav hudobno navaja, da se ni za sezonske delavce nič storilo. Tako pri sklepanju trgovske pogodbe z Nemčijo, kakor pri izseljeniškem komisarjatu za Francijo in pri Ministrstvih je narodni poslanec Benko osebno in pismeno interveniral, da se zaposlijo naši delavci. In uspehi niso izostali.

Kamasacija občin se je svojočasno izvršila s sodelovanjem prebivalstva. Čemu sedaj ponovna pregrupacija občin, ko je bila združenje od višjih oblasti potrjena? To je nepotrebno hujskanje! Sicer bomo videli kako se bode sedajna združenje obnesla, ter bomo zagovarjali vsako upravičeno spremembo, katere se da v okviru zakona izvršiti, ako bo to zahtevalo večina občanov.

Otvoritev železniškega prometa z Madžarsko čez Hodoš je predmet že večletnih razprav med obema državama in so stavljeni zato na mero dajna mesta ponovni nujni predlogi.

Otvoritev popolne gimnazije v Murski Soboti: Kdo je že prav s početka več delal in žrtvoval za popolno gimnazijo, nego narodni poslanec Benko? Žal, ko so bili za dosego te želje najboljši izgledi, je baš okoli pisca omenjenega članka v Edinosti, s svojimi ožjimi somišljeniki toliko časa rovaril na pristojnih mestih zoper popolno gimnazijo, dokler ni dosegla znižanja razredov in končno odločitev, da ostane v Murski Soboti le nižja gimnazija.

Za otvoritev carinske ceste Cankova—Radkersburg naj si pisec ne beli glave, v tej zadevi se je delovalo in se deluje dalje, dokler se to ne doseže. Kar se tiče regulacije Ledave in Mure, pa mora biti pisec kratkoviden, če ne vidi, da se regulacijska dela vrše. Seveda v okviru možnosti kredita. Vršijo se tudi popravila cest iz raznih fondov.

Poznano nam je bilo gmotno stanje podpirajočega gospoda tega pisca pred leti in poznano nam je danes. Odkod ta sprememba! Ali je prišla morda potem rednega zasluga in ter je bila dosežena od človeka, ki obožava in ima sočutje do revnega prebivalstva?

Imeli bi opomniti še marsikaj, poleg tega tudi kar se tiče političnih naziranj pisca in njegove okolice v preteklosti. Toda pustimo to za danes, morda se nam bode v bodoče še nudila prilika.

NAŠA KRAJINA

Murska Sobota:

— **Ban g. dr. Marušič** je sprejel pokroviteljstvo nad proslavo desetletnega obstoja sportnega kluba Mure v dneh 27–29. t. m.

— **Odlikovanje na tukajšnji pošti.** Na tukajšnjem poštne uradu je bil dne 13. junija odlikovan s srebrno svetinjo za zvesto službovanje pismenoš gospod Dragovič Stefan. V navzočnosti vsega uslužbenstva mu je tukajšnji upravnik pošte gosp. Vutkovič Slavko pripel odlikovanje ter poudarjal, da se je njegova pridnost in uslužnost napram strankam priznala na najvišjem mestu. K čestitkam njegovih tovarišev se tudi mi pridružujemo.

— **Posebni vlak iz Ljubljane v Mursko Soboto** organizira Putnik v Ljubljani za 29. junij na proslavo S. K. Mure. Če se bo javilo do 20. t. m. zadostno število izletnikov, bomo imeli priliko pozdraviti v Murski Soboti ljubljanske goste.

— **Sprejemni izpiti na gimnaziji.** Učenci, ki žele v jeseni vstopiti v prvi razred gimnazije, naj vložijo do dne 20. junija pri ravnateljstvu drž. realne gimnazije v M. Soboti prošnjo, da se jim dovoli polaganje sprejemnega izpita za I. razred. Prošnji je priložiti rojstni list ter zadnje šolsko izpričevalo (šolski izkaz). Prošnja je kolkovati z Din 5., prilogi pa z Din 2. Sprejemni izpit se bo vršil dne 25. junija in se prične ob osmi uri zjutraj. K izpitu naj pridejo vsi učenci, ki so vložili prošnje, razen ev. onih, ki bodo o tem posebej obveščeni. Ravnateljstvo.

— **Razstava risb in ženskih ročnih del** na drž. real. gimnaziji v M. Soboti bo odprta v soboto, dne 16. junija in v nedeljo, dne 17. junija. Ogled je brezplačen.

Pertoča:

— **Posledice lahkovernosti.** Neke žena iz S. ima svojega moža že več let v Ameriki. Od tam ji sprva redno poročal in jo tudi denarno podpiral. Zadnji čas pa žena dalj časa ni dobila nikakega pisma, niti podpore. Zato so jo sosede in znanke dražile, češ, da mož več zanjo ne mara in ima tam druge. Žena je polagoma to verjela in ko je pred kratkim dobila od moža paket, v katerem ji je poslal tudi svoje slike, je vsa razjarjena te pograbila in jih vrgla v ogenj... A teden dni pozneje dobi pismo, v katerem ji mož sporoča, da je v slikah skritih 700 dolarjev (ca 35.000 Din), ki so tako zgoreli. Lahkovernost in nagla jeza pač nista dobri!

— **Večeslavci.** Dne 3 t. m. je umrl ugledni posetnik Gomboc Jožef hiš. štev. 9 vulgo „Majkaš“ v starosti 71 let. Pogreb je bil dne 5. junija. Najmu bo lahka zemljica. Preostalim nam je sožalje!

Gornja Lendava:

— **Še eno društvo.** Vkljub temu, da imamo v našem kraju že precej društev z različnimi cilji, bo prišlo najbrže do ustanovitve še enega društva in sicer „Olepševalnega.“ Za to društvo vlada med preprostimi naro-

dom veliko zanimanje, kajti vsak lendarčan si želi olepšati kraj tako, da postane tujcem priključen. Prva naloga društva bo, urediti prostor okoli cerkve, zlasti zožiti strugo potoka in vso mesto zravnavati in olepšati s cvetličnimi nasadi in postaviti primerne klopi. Nato se bo uredila skalnata pešpot v odgovarjajoče terase, ki bi znatno olajšale dosedaj težavno pot v zgor. del Lendave. Vse se bo urejevalo s prostovoljnim delom vaščanov. Načrti so lepi in tudi izvedljivi. V kratkem bo sklicana v to svrhu anketa, na kateri se bo končno veljavno sklepalo o ustanovitvi društva. Dan in čas ankete pravočasno javimo.

— **Naš mladinski pevski zbor** se je tudi udeležil „Dneva mladinske glasbe“ v Ljubljani in je kot tak edini prezentiral ves srez. Mladi pevci po štev. 32 so v Ljubljani tako samozavestno nastopili, da so bili od številnega občinstva navdušeno pozdravljeni. Ploskanja in priznanja je bilo toliko, da so mogli razen določenega programa zapeti še eno pesem. Pevci so v lepem mestu toliko doživeli in videli, da je nepopisno, spomini bodo neizbrisni. Zbor je bil deležen od strani U. J. U. največjih dobrot. Vso dvodnevno bivanje, hrana in ogledi so bili brezplačni. Brez pomoči javnih ustanov in plemenitih darovalcev bi udeležba ne bila mogoča, vsled tega se tempotem javno zahvaljujemo vsem, ki so na kakršen koli način pripomogli naši mladini udeležbo mladinskega dneva. Mladim pevcem se pa zahvaljujemo za vso čast, ki so jo doprinesli svojim staršem, šoli, učiteljstvu in domačemu kraju.

— **Apache.** Po intervenciji narodnega poslance gospoda Josipa Benka, je gospod ban Dravske banovine blagovolil nakloniti naši evangelijski verski občini 5000 Din. denarne podpore, zakar se verska občina najiskrenejše zahvaljuje.

— **J. u. u. sresko društvo v M. Soboti** ne bo zborovalo dne 16. junija v G. Petrovcih kakor je bilo razglašeno. Ker smo itak tik pred zaključkom šol. leta, odpade zadnje zborovanje. — Odbor.

Javna borza dela - ekspozitura v Murski Soboti.

Pregled stanja na delovnem trgu. Iščejo delo moški: 143 polj. delavcev, 4 hlapi, 2 kovača, 4 stroj. ključav. pom., 9 mizarjev, 1 vrvar, 1 krojač, 2 čevljarja, 2 mlinarja, 4 peki, 1 točaj, 1 zidar. pom., 1 soboslikar, 1 tesar, 1 trgov. pom., 1 navad. delavec, skupaj 178 moških. 80 ženskih delavk za polj. delo. Delo je na razpolago ženskam: 1 služkinji v Gor. Radgoni.

Sprejem v ban. vinarsko in sadjarsko šolo v Mariboru.

Na banovinski vinarski in sadjarski šoli v Mariboru prične novo šolsko leto dne 15. septembra t. l. Šola je dvoletna ter ima internat za 60 gojencev in 58 ha veliko posestvo z vsemi kmetijskimi panogami.

Za sprejem je potrebna starost najmanj 16 let ter z dobrim uspehom dovršena osnovna šola. Kmečki sinovi, ki ostanejo po končani kmetijski šoli doma, imajo pri sprejemu prednost. Sprejme se tudi nekaj eksternistov, ki stanujejo izven zavoda. Mesečna vzdrževalnina se določi po premoženjskih razmerah prosilcev ter znaša od 25. do največ 300. — Din.

Prošnje za sprejem (kolek Din 5.—) je poslati ravnateljstvu najkasneje do 20. julija t. l. ter priložiti: krstni list, domovnico, odpustnico, odnosno zadnje šolsko spričevalo; spričevalo o navedenosti pri onih prosilcih, ki ne vstopijo v zavod neposredno iz kake druge šole; obvezno izjavo staršev, odnosno varuha, da bodo krili stroške šolanja. Pridni sinovi manj premožnih posestnikov, ki reflektirajo na znižanje mesečne vzdrževalnine in žele banovinsko stipendijo ali stipendijo srezkega kmetijskega odbora, morajo priložiti tudi premoženjski izkaz z uradno navedbo višine zemljiškega davka ter gospodarskega stanja staršev, odnosno varuha. Taki prosilci naj zaprosijo istočasno za odgovarjajočo stipendijo pri svojem srezkem kmetijskem odboru.

Podrobnejša pojasnila daje na željo ravnateljstvo.

ZDRAVSTVO

Dr Brandieu S. vodja bolnice.

Boj proti jetiki. (Nadaljevanje.)

IV. skupina nam pove *kako naj se branimo jetike?* Tako, da si umivamo telo dnevno z mrzlo vodo, telovadimo, gojimo šport, delamo izlete. Bivanje na prostem in gozdne šole okrepijo telo proti tuberkulozi.

V. skupina nam obrazloži, *kako naj se vodi boj proti jetiki.* V vsakem večjem mestu naj se ustanovi dispanzer, poliklinika, kjer zdravniki preiščejo in ugotovijo slučaje tuberkuloze. Bolnik naj se izolira ali na domu v posebni sobi, ali v bolnico. V ta namen služijo tudi zavetišča, okrevališča; v sanatoriju se pa zdravijo taki bolniki na najmodernejši način. Za slabotno deco pa se morajo ustanoviti šole v naravi in dežje kolonije v primernih krajih.

VI. skupina nam dokaže, *da je jetika ozdravljiva bolezen* in sicer začetna: z dobro hrano, dobrim zrakom, higijenskim življenjem in z zdravili. Ko pa je bolezen napredovala, pride v poštev bolnica ali sanatorij, kjer se zdravijo bolniki razen omenjenih sredstev tudi z injekcijami, z pneumotoraksom in kompliciranimi operacijami. Dognali so, da ako se pravočasno poišče pomoč se od 100 bolnikov v lahko odprto tuberkulozo ozdravi 90%—100%; z enostranskim procesom 75–80%—100%; z obojestranskim procesom od 45–50%. Bolniki z napredujočim, razpadajočim, obojestranskim naprednim procesom, se redkokdaj ozdravijo.

VII. skupina nam predoči *sredstva za propagando* proti jetiki, kakor so predavanja, knjige, letaki i. t. d.

VIII. skupina predstavlja *ustanove proti jetiki* v naši banovini: Sanatorij na Golniku (na Gorenjskem z 250 posteljami), na Topolščici pri Celju (250 post.), Vurberk pri Ptuj (Ruski rdeči križ), različni dispanzerji, dečki domovi, poliklinike in okrevališča ter antituberkulozne lige.

Razen tega je v istem paviljonu razstavila tudi bolniška blagajna (OUZD) lep material o boju proti jetiki. V njeni lasti je sanatorij na Brestovcu blizu Zagreba, na Klenovniku v Hrvaškem Zagorju, okrevališče na otoku Rabu in Krku, poleg tega še gmotno podpira dispanzerje v krajih, kjer je mnogo tuberkuloznih članov.

Nekateri naši čitatelji gotovo poznajo eno od imenovanih ustanov, kjer so zopet dobili delazmožnost.

V razmerju z velikim številom bolnikov je število postelj v zdraviliščih premajhno. Vsak pa tudi nima denarja ali pa ni član bolniške blagajne, da bi mogel v sanatorij. To vedo dobro oni, ki se zanimajo za naše zdravje, radi tega se je na tem kongresu zaprosilo ministra nar. zdravja, da se organizira zdravljenje tuberkuloze v večjem obsegu kakor dosedaj. Mislim da se bo posrečilo za Mursko Soboto ustanoviti dispanzer. V to svrhu pa ne zadostuje le državna podpora, temveč je potrebno, da k temu prispeva vsak po svoji moči.

Zahvala.

Za vsestransko podporo in naklonjenost v moji zasebni zadevi se gospodu narodnemu poslancu Benko Josipu tem potom najtopleje zahvaljujem.

Dolnja Lendava, dne 6. junija 1934.

HORVAT ŠTEFAN,
davčni zvan. vp.

SOKOL

Vabimo vse članstvo, da se udeleži nastopa br. čete v Brezovcih v nedeljo dne 17. VI. 1934.

Da bi zamogli preskrbeti prevozna sredstva naj se udeleženci javijo vsaj do 16. VI. 1934 pri br. tajniku.

Kolesarji gredo s kolesi in se zberemo točno ob 13. uri 45 min. pri Sokolskem Domu.

Kdor ima krog v kroju.

Bližnje čete prosimo in pozivamo, da tudi one pohite ta dan v Brezovci. Četa v Rakičanu potuje z našim društvom; vabimo tudi br. društvo Beltinci, da se nam pridruži.

* Taborenje I

Mariborska Sokolska župa priredi tudi letos taborenje in sicer ob Bohinjskem jezeru. Taborenje bo vodil br. Hočevan Ciril. Stroški znašajo Din 270.—

Na taborenje, ki bo trajalo 3 tedne, se sprejme moški in ženski naraščaj.

Dne 1. julija

GASILSKA PLESNA VESELICA

pri KUMIN FRANKU
MARKIŠEVCIH

Prijave za to taborenje sprejema načelnik Sokolskega društva Murska Sobota samo do 25. junija 1934.
Zdravo!

S. d. Murska Sobota.

S. K. MURA 1924—1934.

Še lepše uspehe kot v nogometu je dosegla Mura v hazeni. Takoj po klubovi ustanovitvi je začela hazenska sekcija s pridnim treningom in je že leta 1925 uspešno zastopala Murine barve ter je med drugimi premagala tudi Ilirijo, takratno prvakinjo Slovenije. Naslednjega leta je družina izvojevala senzacionalno zmago nad Adrijo iz Trsta, prvakinjo Italije, v razmerju 20:8. Leta 1927., ko je dosegla hazena v Jugoslaviji kulminacijo, je zabeležila Mura najlepše uspehe; premagala je takratno državno prvakinjo Concordio iz Zagreba, z reprezentacijo Zagreba pa je igrala 10:10 neodločeno. V tej dobi pa je nastopila vsled neznosnih razmer v savezni upravi splošna dekadencija v hazeni, društva so začela razpuščati hazenske sekcije in število hazenskih druženj v državi je bolj in bolj padalo. Propadanje hazene je občutila tudi Mura, ki v bližnji okolici ni imela prave nasprotnice. Soboške hazenašice so še sicer odigrale prvenstvene tekme in dobile tudi prvenstvo Slovenije, toda vsled pomanjkanja prave konkurence je interes za hazeno bolj in bolj padal. Leta 1930. je gostovala pri nas praška Slavija, najboljša hazenska družina na svetu in je dosegla proti našim hazenašicam le pičlo zmago 5:7. To je bila labudja pesem slavne Murine hazene, kajti vodstvo kluba je uvidelo, da hazena pod danimi okolnostmi nima bodočnosti ter je leta 1931 razpustilo hazensko sekcijo.

Ko gledamo rezultate soboške hazene, ne smemo pozabiti, da se Mura ni borila le z nasprotnicami na zelenem polju, temveč so ji tudi višji sportni forumi stajali ob vsaki priliki zapreke, ker niso hoteli priznati superiornost podeželne družine.

Kljub težkim razmeram je končala Murina hazena svoje petletno delovanje s krasnim uspehom, odigrala je 75 tekem, dobila je 60, zgubila 11, 4 tekme pa je igrala neodločeno, zabila je 664, dobila pa 308 golov.

Mura pa ni bila le v hazeni med najboljšimi v državi, temveč je igrala dolga leta vodilno vlogo tudi v table tennisu. Priredila je v Murski Soboti leta 1930. prvo državno prvenstvo ter poleg tega še več nacionalnih in internacionalnih turnirjev. Toda Murini igralci niso nastopali le doma, temveč so zastopali klubove barve v vseh večjih krajih države ter so kot državni reprezentanti uspešno zastopali soboški sport v Badenü, Parizu, Pragi, Bratislavi, Grazu in na Dunaju. Člani Mure so dosegli 17 prvenstev Dravske banovine, 7 državnih prvenstev, več prvenstev Zagreba in Savske banovine, Celja, Graza ter nešteto drugih nagrad. Murini člani so nastopili 10-krat kot državni reprezentanti proti tujim državam.

Poleg omenjenih panog je gojila Mura še več drugih z zadovoljivim uspehom. Uspešno je delovala zlasti tennis sekcija, ki je odigrala več medklubskih tekem s prav dobrim uspehom.

Ob pogledu na desetletno delovanje S. K. Mure lahko trdimo, da je Mura svojo misijo vestno izvršila ter je izvojevala prekmurskemu sportu priznanje v vseh sportnih krogih države.

Nc.

KMETIJSTVO

Nekaj o naši svinjereji.

Silosil za svinje.

Pomladi in začetkom poletja primanjkuje prave krme za svinje. Te mesece pa je navadno po svinjah največje povpraševanje. Krmo za te najbolj kritične mesece bi se lahko preskrbeli potom silosev. S silosi za svinje bi pa lahko dosegli tudi znatno več in boljše krme za svinje, kot jo imamo na razpolago ter bi lahko držali in zredili za odprodajo dosti več svinj, kot dosedaj.

Skvašeno krmo svinje jako rade žro, svinjam zboljša tek, jih okrepi ter jih napravi odpornejše, tako, da imenujejo ponekod take silose svinjske sanatorije. Skvašena krma se lahko polaga brejim in doječim svinjam, plemenjačam in projnikom in sicer do $\frac{2}{3}$ dnevne množine krme. Doječim svinjam se polaga od začetka le manjše množine, ki pospešujejo mlečnost. Ensilirana krma se mora polagati svinjam dobro zmešana z navadno hrano, to je krompirjem, zdrobljenim ječmenom, peso, repo in dr.

Navadno pa svinje ne spraznijo naenkrat korito (kopanjo) napolnjeno z mešanico skvašene in navadne krme. Vedno pustijo kake ostanke, to pa nas nesme zapeljati, da bi jim drugič manje polagali. Količina, ki se svinjam polaga mora biti vedno tako velika, da jim nekaj ostane, drugače se svinje ne mastijo.

Z ensilirano krmo je mogoče nadomestiti za naše razmere drago burgundijo (krmilno peso). To bo pa prinesla izkušnja.

Kaj se lahko vse za svinje ensilira?

1.) V prvi vrsti krompir. Ta se dolgo ne drži, do pomladi že zgubi na teži in kakovosti, dosti pa ga tudi segnje, toda dalje, ko do maja pa tudi v najboljši shrambi ne ostane. Ko bi ga najbolj rabili za svinje, pa ga ni več. Skvašeni krompir v dobrih silo-jamah pa se drži dolgo, ne da bi zgubil na količini in na hranilni vrednosti.

Za svinje se ensilira le parjen krompir. Krompir se opere, spari v brzoparilniku in dobro stlači v silo-jame. Stlačiti se ga mora tako, da postane v jami kakor kaša.

Ensilira se lahko in še celo z boljšim uspehom zmrznjen pa tudi nagnit krompir, ki bi drugače šel v zgubo. Pri nagnitem krompirju se mora poprej napadene dele zrezati.

Za ensiliranje krompirja so najboljše neprevelike silo-jame. Za 1000 kg krompirja zadostuje jama, ki ima 1 kbm prostornine (1 m×1×1).

2.) Repno in burgundijevo listje (nat) se v pozni deževni jeseni navadno nemore vso vporabiti za krmo. Skvašena pa da prav dobro hrano za svinje in govedo. Mora se jo oprati, na drobno razrezati in jo zmešano z zribano strnišno repo, krmilno ali sladkorno peso ensilirati.

Ensilira se lahko tudi strnišna repa, burgundia in drugi, seveda vsena drobno zrezano.

Repa se od začetka pri kvasenju močno peni, ni pa se treba bati, da bi se ensilaža radl tega pokvarila.

3.) Prav dobra krma za svinje je tudi skvašena mlada trava in deteljca. Ta se mora še prav posebno na drobno zrezati na okrog 4 mm dolžine, da jo svinje dobro prebavijo. Trava in deteljca pa se brez primesi, ki vsebujejo sladkor ali škrob, nemore ensilirati. Primešati se ji mora do 50% zribane sladkorne ali 100% strnišne ali krmilne pese.

4.) Tudi skvašeno kuruzo v primerni zrelosti in zadosti na drobno razsekano (do okrog 4 mm) svinje rade žro. V manjših količinah dobro hasne posebno dojnicam, ker poveča mlečnost. V splošnem bi pa bilo priporočati kuruzo za svinje ensilirati z rastlinami, ki se same težko kvasijo, kakor trava in deteljca.

(Nadaljevanje sledi.)

Sreska kmetijska razstava v M. Soboti

bo začetkom oktobra. Pripravljajte za razstavo! Nagrade bodo prav lepe.

Žrčne cene:

Živina.

Plujski sejmi: Konjski in goveji sejem v torek, 5. t. m. je bil prav dobro obiskan in založen in tudi kupčija je bila zelo živahna. Prignali so 143 konj, 150 volov in bikov, 279 krav in telic, skupaj 592 glav živine. Od teh je bilo prodanih 279 glav živine. Cene so bile sledeče: voli I. vrste Din 3 50 do 4, druge vrste Din 3 do 3 50, tretje vrste Din 2 do 3; biki 3 50 do 4, telice Din 3 do 4 50, krave prve vrste Din 3 do 4, druge vrste Din 2 50 do 3, tretje vrste Din 2 do 2 50 vse za kg žive teže. Konji so se prodajali po kakovosti od Din 500 do 3 000. — Sejem za svinje dne 6. t. m.: debele svinje Din 6 do 7, šunkarice Din 5 do 6 za kg žive teže. Prasci 6 do 8 tednov stari Din 75 do 150 komad.

Ljubljanski živinski sejem 6. junija 1934. Prignanih je bilo 128 konj, od tega prodanih 25 konj; 43 volov, od tega prodanih 32; 23 krav, od tega prodanih 14; 380 prašičev, od tega prodanih 300. Cene so ostale neizpremenjene razen pri volih, ki so se prodajali I. vrste Din 4 50 do 5, II. vrsta 4 do 4 50 Din in III. vrsta Din 3 do 4 vse za kg žive teže.

Tedenski sejem v Zlataru 4. junija. Prignanih je bilo 174 svinj, od tega prodanih 60 kom. kg žive

teže po Din 5 do 6, prasci Din 100 do 150 kom.

Tedenski sejem v Koprivnici dne 5. junija 1934. Prignano je bilo okoli 160 goved in 90 telet. Cene so bile: za kg žive teže voli Din 3 do 4, teleleta Din 3 50 do 5, svinje debele Din 6 do 6 50, breje krave Din 1 500 do 2 200 za kom.

Žitni trg.

Novosadska borza. Pšenica: bačka, okolica Novi Sad, srednje in gornje bačka Din 115 do 117 50, bačka okolica Sombor Din 112 50 do 115, bačka potiska Din 117 50 do 120, bačka ladja Tisa Din 122 50 do 123, slavonska Din 115 do 117 50, sremska Din 112 50 do 115, gornje banatska Din 115 do 117 50. Tendencia mirna, promet slab.

Kmečka hranilnica in posojilnica v Predanovcih r. z. z n. z.

tem potom naznanja, da se vrši letni redni OBCNI ZBOR dne 24. junija 1934 ob 13 uri v posojilniški pisarni v Predanovcih s sledečim

DNEVNIM REDOM:

1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Čitanje zadnjega revizijskega poročila.
3. Poročilo načelstva o združenem poslovanju in računskem zaključku.
4. Poročilo nadzorstva o poslovanju in revizijah.
5. Slučajnosti.

Ako ne bi bilo ob 13 uri zadostno število članov prisotnih, se vrši občni zbor ob 14 uri pri vsakem številu navzočih.

NAČELSTVO.

Radio

3 cevni (baterijski) poceni prodam. Naslov v Prekmurski tiskarni.

Redni občni zbor

KMEČKE HRANILNICE in POSOJILNICE v Fokovcih, r. z. z n. z. se bo vršil 24. jun. 1934. ob 13. uri v poslovnih prostorih.

DNEVNI RED:

- 1.) Poročilo načelstva in nadzorstva,
- 2.) Odobritev rač. zaključ. za l. 1933,
- 3.) Čitanje revizijskega poročila.
- 4.) Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob določenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in pri istem dnevnem redu drugi občni zbor, ki veljavno sklepa ne glede na število navzočih članov.

NAČELSTVO.

Proda se

POSESTVO

od 10 oralov dobre zemlje z hišo in gospodarskim poslopjem v

OCINJU.

Vprašati pri

KREDITNI BANKI D. D.

V MURSKI SOBOTI.